

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Etelä-Savon hyvinvointialue pitää lakiesityksessä esitettyjä kotoutumista edistäviä toimia kuten kielitaitoa edistävien koulutusten uudistamista sekä suomalaisen yhteiskunnan sääntöjen omaksumiseen ohjaavia toimia lähtökohtaisesti kannatettavia, jotta maahan tuleva, kielitaidoton henkilö voi päästä osaksi suomalaista yhteiskuntaa voidessaan opiskella tai työllistyä Suomessa.

Puuttuva tai heikko oman äidinkielen luku- ja kirjoitustaito voivat kuitenkin muodostua merkittäväksi haasteiksi uuden kielen, suomen kielen, oppimisessa ja omaksumisessa. Kielen opiskelu ja oppiminen voivat vaatia pitkäkestoista ohjausta ja tuen tarvetta, johon pitää osoittaa riittävät resurssit.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Kotoutumisen edistämiseen kohdistuviin rahoituksen säästötoimiin, 15 miljoonan euron säästöt sekä vuodesta 2027 alkaen tavoiteltu 30 miljoonan euron lisäsäästö, suhtaudutaan Etelä-Savon hyvinvointialueella varauksellisesti.

Etelä-Savon hyvinvointialue toteaa, että hyvinvointialueen on järjestettävä alueella asuvien tarpeen mukaiset sosiaali- ja terveyspalvelut mukaan lukien tulkitsemispalvelut.

Haavoittuvassa asemassa olevat kiintiöpakolaiset, oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat sekä tilapäisen suojelun perusteella kotikunnan saaneet henkilöt tarvitsevat erityisesti tehostettua ohjausta ja tuettuja sosiaali- ja terveyspalveluja. Rahoituksen leikkaaminen ja sitä kautta kotoutumiseen osoitettavien resurssin väheneminen voi pahimmillaan aiheuttaa potilaiden/asiakkaiden sote-palvelujen käytön kasvua, koska leikkausten vuoksi ei ole mahdollista

järjestää palveluntarpeen mukaista tehostettua ohjausta. Mikäli palveluihin ohjautuminen ei ole sujuvaa, sosiaali- ja terveyspalvelut voivat kuormittua laajasti ja johtaa kustannusten nousuun.

Laskennallisten korvausten leikkaaminen ja niihin tehtävä määräaikainen tasoleikkaus 2027 ja 2028 opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan siirtymäajan rahoituksen kattamiseksi ei tue kotoutumisasiakkaan kokonaisvaltaista hyvinvointia. Mikäli henkilö ei saa tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja, hän ei pysty myöskään osallistumaan täysivaltaisesti kotoutumista tukeviin kielikoulutuksiin. Hyvinvointialueelta ei tule leikata korvauksia muiden hallinnonalojen kustannusten kattamiseksi.

Täydentävän ja ehkäisevän toimentulotuen kustannusten korvaamisesta sekä ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta luopuminen on sinänsä kannatettavaa, kunhan hyvinvointialueelle siirrettävä kokonaisrahoitus kasvaa vastaavan määrän. Hallinnollisen työn poistuminen vapauttaa työaikaa muihin tehtäviin.

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

Etelä-Savon hyvinvointialue kannattaa kotoutumisen tavoitteiden selkeyttämistä ja velvoittavuuden lisäämistä, mutta velvoittavuudessa tulee huomioida kotoutujien terveydentilanne, koulutustausta sekä elämäntilanne (yksinhuoltaja ym.). Velvoittavuuden rinnalla on oltava tarvittaessa tukitoimia, jotta velvoittavuuden vaatimukset voidaan saavuttaa.

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

Kaikenlainen palveluprosessien sujuvoittaminen ja päällekkäisyyksien poistaminen on kannatettavia tavoitteita.

Muut huomiot

-

Auvinen Satu
Etelä-Savon hyvinvointialue